

IN OSANE

2/2002

Viisaat,

komeat

ja leppoiset

LEHTORIT

IN SANE

2/2002

1. vuosikerta

JULKAISIJA

Jyväskylän yliopiston
suomen kielen
opiskelijoiden
ainejärjestö Sane ry.

Kielten laitos

suomen kieli/Fennicum
Seminaarinkatu 15
40351 Jyväskylä
www.jyu.fi/~sane

PÄÄTOIMITTAJA

Annukka Mäenpää

TOIMITTAJAT

Hilde Boer
Päivi Hautalahti
Silke Jedlicka
Jaakko Junttila
Elina Koskela
Annukka Mäenpää
Leena Mäyry
Ilona Noponen
Minna Nousiainen
Sari Pietikäinen
Toni Räsänen
Marjaana Saastamoinen
Hermann Sivonen
Saija Taivalmäki
Meri Törmä

TAITTO JA ULKOASU

Annakaisa Vääräniemi

PAINETTU

Jyväskylän
yliopistopainossa
marraskuussa 2002

PAINOS

200 kpl

SISÄLLYS

● Pääkirjoitus	3
● Tunnetko Pyhän Urhon?	4
● Seska	
Yön parisuhteellisuutta	5
● Suoraan opettajaksi	6–7
● Kaakaomysteerin jäljillä	7
● Mikko Ljokkoi kirjoitti	
Runoja Muuramesta	8–9
● Tiesitkö, että...	9
● Sivuaine toisesta yliopistosta?	
JOO!	10
Olo kuin fuksilla	11
● Akkurat!	
– vaihtariterveisiä Tromssasta	12
● Muistelen...	13
● Sanen Baltian turnee	14–15
● Kirjafriikin ihmema	16–17
● Kirja-arvot	
Viihteellisempää Westötä	17
● Novelli	
Aina valmiina	18
● Löydämmekö yhteisen kielen?	19
● Seska	
Freudilaisia ostoksia	19
● Fennicumin fiksut	
Leppoiset lehtorit	20–21
● Sorsia ja savunhajua	22–23
● Kyläkauppiaan kuulumisia	24
● Runoja: Silke Jedlicka	27
● Sanelaisten suosiossa Top 5	28

PÄÄKIRJOITUS

Elämää liekin yllä

Ihmiset voisi karkeasti jakaa kahteen ryhmään. Ensinnäkin niihin, jotka aina ovat asioista kadehdittavan perillä. Sitten niihin toisiin, jotka yrittävät seurata tapahtumien kulkua edellä mainituilta ahkerasti kyselemällä. Ensimmäiseksi mainitulla ryhmällä on lähes ilmiömäinen kyky saapua kaikkiin sovittuihin tapaamisiin valmistautuneena ja tehdä määrättyt tehtävät ja opinnot aina huolellisesti ja ajallaan. Jälkimäinen ryhmä puolestaan suoriutuu samoista tehtävistä aina viimeisellä mahdollisella hetkellä, usein vasta ratkaisevaa hetkeä edeltävänä iltana tai yönä. Tämä jälkiryhmä pitää pientä, mutta sitkeää liekkiä palamassa ahterinsa alla. Listaa tekemättömistä tehtävistä kyllä lyhennellään, mutta harvemmin se kuitenkaan tapahtuu hyvissä ajoin.

Itse joudun myöntämään tuntomerkkini täsmäävän valitettavan hyvin jälkimmäisen joukkion kanssa. Useimmat ystäväni ovat jo aikapäiviä sitten merkinneet kalentereihinsa tapahtumat, joita minä suu saamattoman pyöreänä ihmettelen, kun on jo melkein liian myöhäistä. Lausahdukset, kuten "Ai niin!" ja "Enpäs muistanutkaan", alkavat vähitellen kuulostaa surkukupaisilta, jopa omasta mielestäni. Miten usein salaa ihastelenkaan niitä, joilla sananmukaisesti homma on hanskassa ja hanskatkin käsissä. Niin, ja käsissä silloin, kun niitä eniten tarvitaan. Minä kun tapaan löytää hanskani vasta sitten, kun lumi jo alkaa sulaa.

Arvatenkin asioiden hautominen takapuolen alla kasvattaa tekemättömien tehtävien vyyhtiä, joka aina yhtä varmasti ja äkkiä yllättää suuruudellaan. Ehkäpä kärventävän liekin yllä kytkeminen kuitenkin polttamisen lisäksi myös kasvattaa, sillä kiireisenä ja pakon alla yllän toisinaan melkoisiin suorituksiin. Essee vääntyy yhdessä hujauksessa ja kirjojen teksti painuu syvälle aivokudokseen. Välissä ehtii ehkä käydä virvoittavalla kävelylläkin. Voi miten paljon saisinkaan aikaan, jos aina olisin yhtä tehokas!

Perusominaisuuksiaan on vaikea käydä muuttamaan, enkä kai loppujen lopuksi olisi siihen halukaskaan. Tehokkuus vaatii minulla myös palautumisaikansa. Tällä hetkellä olen ihan tarpeeksi ylpeä siitä, että kirjoitan pääkirjoitusta, vaikka taittopäivä ei vielä ole edes tiedossa. Lopetettuani kirjoittamisen taidan kömpiä kuppi kuumaa kädessäni viltin alle televisiota katsomaan. Jätän yhteisymmärryksessä itseni kanssa Eino Leinon runot tuonemmaksi. Kyllähän ne Juhana Herttua ja Catharina Jagellonica siellä kirjan sivuilla yhden yön ilman minua pärjäävät. Tai kaksi... Alan tässä pikku hiljaa sytytellä uutta nuotiota. Ei vielä hätää, joskus joulun alla se vasta käy liian kuumaksi istua.

ANNUKKA MÄENPÄÄ

TUNNETKO PYHÄN URHON?

Matkailu avartaa ja toisinaan myös auttaa ymmärtämään, miksi jotkut ulkomaalaiset (tässä tapauksessa amerikkalaiset) pitävät suomalaisia vähän outoina.. Olin viime kesänä vajaan kolme kuukautta Yhdysvalloissa töissä ja keräämässä aineistoa graduani varten. Matkustin ympäri Minnesotaa haastatellen amerikansuomalaisia mummoja ja vaareja, ja siinä samalla opin myös paljon kummallisia asioita amerikan-suomalaisesta elämänmenosta.

Amerikansuomalainen kulttuuri on omituinen sekoitus suomalaista kansanperinnettä ja uudessa maassa keksittyjä traditioita. Oma suosikkini kaikessa järjestömyydessään on Pyhä Urho. Legendan (ja arkeologisten tutkimusten!) mukaan ennen viimeistä jääkautta Suomessa kasvoi valtavasti viinirypäleitä. Jättiläisheinäsirkkojen parvi uhkasi maanviljelijöiden satoa, mutta Pyhä Urho tuli ja pelasti koko maan lausumalla maagiset sanat "Heinäsiirikka, heinäsiirikka, mene täältä hiiteen!"

Eikö kuulosta tutulta?

Pyhän Urhon legenda sai alkunsa vuonna 1956 Virginiassa, pienessä suomalaishäyrylässä Pohjois-Minnesotassa. Eräs suomalainen kauppias oli viettämässä irlantilaisien ystäviensä kanssa Pyhän Patrickin päivää, ja ärsyyntynyt irlantilaisen ylpeillessä omalla kansallisspyhimyksellään. Muutaman oluen jälkeen suomalainen ei enää jaksanut kuunnella

muiden juttuja, vaan alkoi rehvastella oman maansa pyhimyksellä, mahdollisesti Pyhällä Urholla, joka karkotti Suomesta myrkylliset sammakot. Irlantilaiset kuuntelivat ja tarina jatkui. Myöhemmin legendaan on lisätty

Hanna Männikkö

Pyhää Urhoa juhlietaan amerikansuomalaisten keskuudessa, mutta Suomessa se on täysin tuntematon heppu.

yksityiskohtia useamman miehen voimin, sammakot ovat vaihtuneet heinäsiirikoiksi ja on keksitty tarinoita mm. Pyhän Urhon lapsuudesta ja maagiset voimat antavista kalakeitosta ja piimästä. Pyhän Urhon päivä on vakiintunut maaliskuun kuudenneksi-toista, mikä on sopivasti päivä ennen irlantilaisten juhlaa.

Pyhää Urhoa juhlietaan etenkin Minnesotan suomalaishäyryillä, mutta se on tuttu amerikansuomalaisille muuallakin. Menagha-nimisessä kylässä on Pyhälle Urholle pystytetty jopa patsas, jossa onkin sitten selittelemistä vieraille. Pyhän Urhon päivänä on tapana pukeutua vihreään ja violettiin, järjestää tansseja ja paraateja ja tietenkin levittää sanomaa suomalaisten pyhimyksestä. Joitain tiukkapipoisia amerikansuomalaisia Pyhä Urho ärsyttää suunnattomasti, koska he tietävät, ettei legenda tunnettu Suomessa. Pyhän Urhon juhlijoita ei kuitenkaan haittaa, että juttu on täysin keksitty. Saavatpahan hyvän syyn juhlaa kaksi päivää putkeen, kun ensin on Pyhä Urho ja sitten Pyhä Patrick.

Olivatpa suomalaisuudesta muistuttavat asiat sitten humalassa keksittyjä tai sitten ihan oikeasti Suomesta asti tulleet, amerikansuomalaiset tekevät tärkeää työtä siirtäessään suomalaista kulttuuria jälkipolvilleen. Vaikka suomen kieli onkin hiipumassa, Yhdysvalloissa asuvat amerikkalaiset kyllä tietävät, mistä on tultu ja keitä ollaan.

HANNA MÄNNIKKÖ

Jyy:n Rentukka

OPISKELIJAN
OLOHUONE

Ti-To 20-02

Pe-La 20-03

★ SOHWI GOES ★
★ **HOLLYWOOD** ★
★ **SHOW** ★

JOKA LAUANTAI KLO 23-04 - KOKO SYKSYN
VAPAA PÄÄSY

JÄRJETÖNTÄ MENOA,
IMPROVISAATIOTA, KILPAILUJA,
SEKOILUA, SUOMI-POPPIA

sohwi

Vaasankatu 21, www.sohwi.fi

**INTEGROIDU VIITERYHMÄÄSI
OSTA AITO, EDULLINEN
OPISKELIJAHAAALARI**

MHR-TYÖASUT
VOIONMAANKATU 6
JYVÄSKYLÄ
p. 620 710

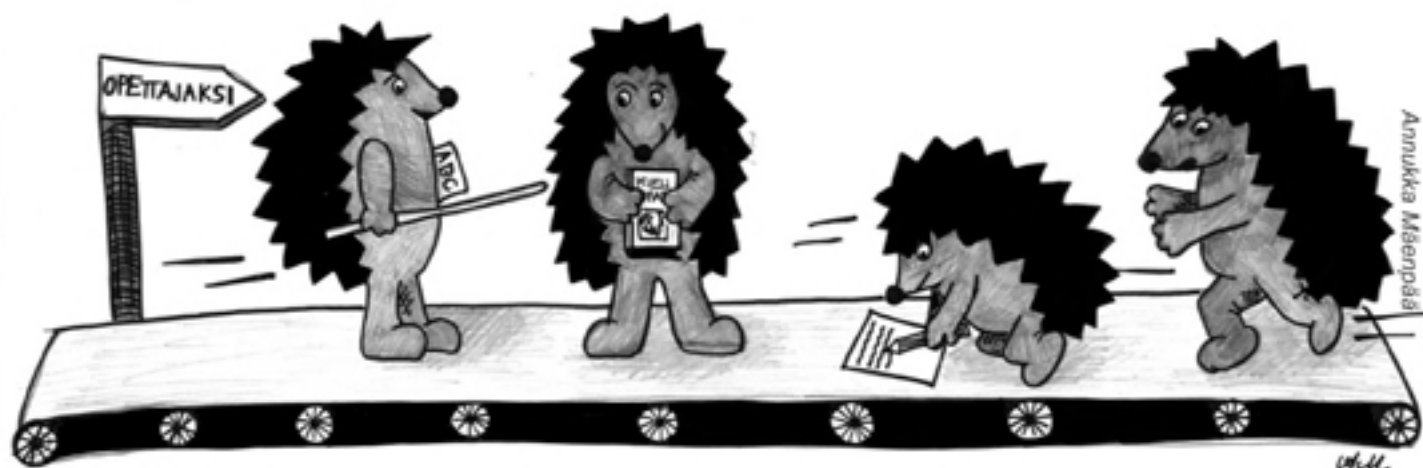
Pyydä tarjous!

Seska

Yön
parisuh-
teellisuutta

Anukka Mäenpää

Suoraan opettajaksi

Kyselin muutamalta vuonna 2001 suoravalinnalla äidinkielen ja kirjallisuuden opettajalinjalle päässeeltä uudesta valintamenetelmästä ja opintojen suoritustavasta. Kolme kasvatustieteen pedagogiset perusopinnot suorittanutta opiskelijaa, Hanna Kataja, Liisa Kujala ja Kirsi Malila, kertoivat ajatuksiaan suoravalinnasta ja opelinjasta.

Olen myös itse ollut jonkin verran mukana opelinjalaisten touhuissa, sillä suoritan ns. moduuliopintoja eli saadakseni aiemmin suorittamastani kasvatustieteen approsta pedagogiset perusopinnot, suoritan vain täydentävät viisi opintoviikkoa. Kattavaa kokonaiskuvaa pedagogisten approsta en siis ainakaan vielä ole saanut, ja siksi haastattelenkin sellaisia jotka ovat olleet alusta asti mukana.

Suoravalinnan kautta opelinjalle päässeet ovat siis suorittaneet perusopinnot avoimessa yliopistossa, jonka opetukseen on kuulunut oppimistehtävien ja -päiväkirjan tekoa, esseitä, keskustelu- ja lukupiirejä, portfolio, ryhmätöitä, harjoittelua ym. Perusopinnot aloitettiin heti ensimmäisen vuoden syksyn alussa ja tapaamisia oli noin joka toinen viikko kolme tuntia kerrallaan.

Vaikka on kyse ns. koekaniiniryhmästä, on kaikki toiminut haastateltavien mukaan yllättävän hyvin. Joidenkin muiden aineiden suoravaliintaryhmillä on ollut ongelmia esimerkiksi informaation kulun ja

luentojen päällekkäisyyden kanssa. Suomen kielen opelinjalaisilla tällaisia ongelmia ei ole tullut, mistä voimme varmasti kiittää laitoksen aktiivista henkilökuntaa.

Valmis sivuainepaketti vai?

Tytöt ovat yleisesti ottaen tyytyväisiä opelinjaan. Hannaa ihmetytti aluksi se, että pedagogisten appro suoritetaan jo ensimmäisenä opiskeluvuonna. Liisasta alku oli sekavaa, hänestä tuntui että tulee liian paljon työtä, mutta myöhemmin hän on oppinut ottamaan rennommin. Alussa olisi tyttöjen mukaan ollut hyödyllistä antaa enemmän yleistä infoa opelinjasta: mikä se esimerkiksi on ja mitä tarkoittaa se, että opiskelija on sillä.

Se, että suoravalinnan kautta opiskelijalle annetaan valmis sivuainepaketti, on Hannan mielestä hyvä asia: ei tarvitse enää hakea opinto-oikeuksia, vaan opiskelijalla on jo valmiiksi oikeudet kaikkeen tarvittavaan. Hannalla on lisäksi sivuaineena englanti ja jos hän suorittaa siitä aineopinnot, paisuu tutkinto huomattavasti. Siitä, että on opettamisoikeus myös jossakin muussa aineessa kuin äidinkielessä ja kirjallisuudessa, olisi hyötyä varsinkin jos menee opettajaksi pieneen kouluun. Kahden aineen opettaminen toisi myös vaihtelua työelämään.

Suurimpana ongelmana opelinjassa on ehkä ollut se, että kirjoja on ollut vaikea saada lainaan.

Moni opelinjalainen onkin varmasti saanut viettää illan jos toisenkin lukusalikappaleiden parissa. Kirjoja perusopinnoissa on saanut lukea todella paljon ja useimmista on kirjoitettu essee. Esseenkirjoituksen lisäksi Hannan mielestä olisi ollut hyvä, jos osa kirjoista olisi suoritettu ihan kirjatenttinä. Vain yksi suorituskokeino ei ole ollut kovin tarkoituksenmukainen tai käytännöllinen niin suurta kirjamäärää kohti. Puoliksi sivustaseuraajana olen itsekkin huomannut, miten paljon jo perusopinnot ovat työllistäneet opelinjalaisia ja olen kieltämättä helpottunut siitä, että suoritin kasvatustieteen appron jo aikaisemmin.

Liisasta tehtävät olivat yleensä ottaen hyviä, mutta "joskus ne tuntuivat yksitoikkoiselta jankutukselta ja sisälsivät liikaa reflektointia, konstruktivista analysoimista ja itsensä tutkiskelua". Itsereflektointi on tullut vähän liiankin tutuksi oppimismenetelmäksi opelinjalaisille. Liisa kuittaa, että kaikella on oltava rajansa, myös tällaisella "miltä nyt tuntuu" -fiilistelyllä.

Oma opekuva

Se, että heti syksyn alussa alettiin pohdiskella omaa opettajakuva, on tytöistä tuntunut vähän liian aikaiselta. Moni on juuri istunut koulunpenkillä viimeiset kaksitoista vuotta ja yhtäkkiä pitäisi tietää, millainen itse olisi opettajana. Myös

ainakin ensimmäinen, jo viime talvena toteutettu harjoittelujakso Normaalkoulussa on tuntunut hieman turhauttavalta. Silloin lähinnä seurasimme tunteja, ja vasta syksyllä pääsimme pitämään pieniä opetus-tuokioita luokissa. Ainakin Kirsi toivoisi, että ensimmäisen vuoden opettajaharjoittelun voisi suorittaa yhdessä osassa eikä niin, että alku on keväällä ja loppu vasta syksyllä.

Hanna, Liisa ja Kirsi ovat helpotuneita siitä, että pedagogiset perusopinnot ovat nyt (ainakin melkein) ohi. Nyt on mahdollista keskittyä kunnolla pääaineeseen sekä muihin sivuaineisiin. Tyytyväisyyttä herättivät mm. pienet ja toimivat opiskeluryhmät sekä monipuoliset työtavat.

Massaluennoilla opiskelu olisi ollut varmasti erilaista. Se, että ryhmässä oli eri aineiden opiskelijoita, koettiin myös hyödylliseksi. Perusopintoihin toivottiin lisää asiantuntijaluentoja, olisi ollut hyvä tietää esimerkiksi, millaista on opettaa ammattikoulussa tai ammattikorkeakoulussa. Myös ryhmänohjaajat ovat saaneet kriittistäkin palautetta.

Kirsi ajattelee, että suoravalinnan pääsykokeissa olisi hyvä käyttää tentin sekä yksilö- ja ryhmähaastattelujen lisäksi esimerkiksi jonkinlaista psykologista testiä. Opelin selkiyttää opiskelua ja antaa hyvän mahdollisuuden varsinkin niille, jotka jo yliopistoon hakiessaan tietävät haluavansa aineenopettajaksi. Appron jälkeen opiskelija kuitenkin pystyy jo hahmotamaan paremmin, haluaako opettajaksi vai ei. Toisaalta silloin on jo sen verran pitkällä, että olisi turhauttavaa lopettaa kesken.

Yleisesti tytöt näyttävät olevan sitä mieltä, että pedagogisissa perusopinnoissa on ollut kova homma, mutta on todella hienoa, kun sen on saanut tehtyä. Ennen pedagogisia aineopintoja useilla opelinjalaisilla on ohjelmassa puheviestinnän opinnot, joita suoritetaan joko pakolliset 11 opintoviikkoa tai koko perusopinnot. Monet ovat aloittaneet puheviestinnän heti tänä syksynä. Pedagogisuuden pariin palataan taas sitten, kun suomen kielestä on suoritettu sekä perus- että aineopinnot ja kirjallisuudesta perusopinnot. Silloin opetus järjestetään opettajankoulutuslaitoksessa eikä enää avoimessa yliopistossa niin kuin perusopintojen opetus.

MARJAANA SAASTAMOINEN

Karkkikepponen onkin iskuyritys Kaakaomysteerin jäljillä

Sohwi on yksi sanelaisten kantapaikoista. Siellä kokoustetaan, pidetään palavereita asiasta jos toisesta tai sinne kokoonnutaan muuten vain seurustelemaan. Yksi sanelaisten suosimista seurustelujuomista Sohwilla on kaakao. Viime aikoina me kaakaonjuojat olemme pohtineet asiaa, jota kutsumme kaakaomysteeriksi.

Kun mysteeri ilmeni toistamiseen InSanen suunnittelu-palaverissa Sohwilla, päätimme, että nyt siitä on tehtävä selvää. Palaverissa oli viisi kaakaonjuojaa. Totesimme, että yksi oli saanut pelkän kaakaon, kahdella oli lisukkeena kermavaahtoa ja kaksi sai nautiskella vielä kaiken makeuden lisäksi paperipäällysteisestä suklaakarkista. Keneltäkään kaakaonjuojista ei ollut kysytty toivomuksia juoman suhteen, vaan kaikki olivat tilanneet vain kaakaon. Mistä tällainen mysteerinen käytäntö johtuu? Löytyykö sen takaa jokin looginen selitys?

Sohwin omistaja Juha Oksanen on itsekin hämmentynyt, kun kerron hänelle kaakaomysteristä. "Juttuhan on näin, että yleensä kuuluisi kysyä, että ottaako asiakas kaakaon kermavaahdolla vai ilman." Hän vakuuttaa, että jokainen tarjoilija on saanut ohjeistuksen, jonka mukaan kysytään miten asiakas haluaa kaakaon hänelle tarjottavan.

Entäs karkki? Kaakaon mukana joskus satunnaisesti tuleva karkki on Oksaselle itselleenkin mysteeri. "Niin tämä karkkikepponen. Karkki ei kuulu tähän palettiin kermavaahdon tavoin välttämättä ollenkaan. Nuoremmat miestarjoilijat taitavat suosia joitain asiakkaita iskumielessä" hän nauraa.

Kerron Oksaselle, että tällainen käytäntö on aiheuttanut hämmennystä sanelaisten keskuudessa ja jotkut ovat jopa vaihtaneet kaakaon kahviin. Oksanen haluaakin tiedottaa, että hän aikoo selvittää kaakaomysteriä ja saada henkilökuntansa ruotua, että tällainen vaihteleva käytäntö saataisiin loppumaan eikä kenenkään tarvitsisi enää tuntea tulleen syrjityksi.

SAIJA TAIVALMÄKI

Toni Räsänen

Mikko Ljokkoi kirjoitti

Runoja Muuramesta

"En edes haluaisi nimittää niitä runoiksi", Mikko Ljokkoi sanoo. Hän julkaisi viime huhtikuussa runokirjan 40950 – Runoja Muuramesta. Kuvituksena kirjassa on Jarkko Niirasen piirroksia Muuramessa olevista kylteistä, opastauluista ja liikennemerkeistä. Mikko Ljokkoi aloitti suomen kielen opinnot Jyväskylässä vuonna 2000, mutta pääaine vaihtui pian yhteisöviestinnäksi.

"Varsinkin aluksi olin silti enemmän suomenopiskelijahenkinen. Vieläkään en aina tunne oloani oikein kotoiseksi Viestinnän laitoksen trendikkäässä ilmapiirissä, tietokoneiden ja esiintymishaluisten ihmisten parissa. Itse olen enemmänkin tarkkailija."

*Aurinko kaislikossa
porottaa jo kevät tulee
nopeaa jo lapset
jo pääsee rossaamaan
polku pyörällä pihalle
kura lentää kais-
likkoon jo
kaislikkoon
lapset sukeltaa*

(Mikon ensimmäinen runo vuodelta 1987)

Mikko on aina harrastanut kirjoittamista jollain tavalla, mutta se on ollut enemmän muuta kuin kaunokirjallista. Hän on mm. toiminut avustajana Muuramen paikallislehdessä.

"Rippikouluaikana tuli jo vähän kirjoiteltua. Lukiossa heräsi ajatus, että voisi tehdä enemmänkin jotain kaunokirjallista. Tämän kokoelman runot ovat syntyneet vuonna 2000 ja sen jälkeen."

Identiteetti

*Korpilahtelaisia emme ole.
Kaupunkilaisiksi emme tule.
Olkaamme siis muuramelaisia.
Pam!*

(A.I. Arwidssonin mukaillen)

Kokoelman runot käsittelevät Muuramea, jossa Mikko on asunut melkein koko ikänsä siihen saakka, kun muutti Jyväskylään opiskelemaan. Hän kertoo, että Muurame on 8000 asukkaan kunta noin viidentoista kilometrin päässä Jyväskylästä, jonkinlainen maalaispitäjän

Mikko Ljokkoi (vasemmalla) loi Muuramesta kielikuvia, jotka Jarkko Niiranen kuvitti.

ja lähiön välimuoto.

"Samanlaisia paikkoja on Suomessa loputtomiin, mutta tunnesuhteet tekevät omasta kotipaikkakunnasta tärkeän. Lapsuus 80-luvun Muuramessa oli mutkatonta, koska siellä oli tilaa temmeltää vapaasti", Mikko muistelee.

Muuton jälkeen hän alkoi nähdä Muuramen uusin silmin. Kantava teema kokoelmassa onkin se, kuinka tutuille maisemille helposti sokeutuu. Muurame on Mikon mukaan myös sopiva kokonaisuus havainnoitavaksi.

Mikko kertoo saaneensa enemmän vaikutteita suomalaisesta rocklyriikasta kuin kaunokirjallisuudesta. Hänen suosikkejaan ovat mm. Ismo Alanko, Dave Lindholm ja Tommi Liimatta.

"Runoni eivät vastaa ihmisten perinteisiä käsityksiä siitä, mitä lyriikka on. Ne eivät ole vaikeaselkoisia, eikä

niissä ole juurikaan käytetty perinteisen lyriikan tehokeinoja. Siksi en välttämättä haluaisi sanoa niitä runoiksi", Mikko toteaa.

Runot koostuvat sinänsä yksinkertaisista ja arkisista havainnoista, joita kuvataan usein lempeän humoristiseen sävyyn. Myös se, että runot on painettu käsinkirjoitettuina, tekee kokoelmasta helposti lähestyttävän. Mikko korostaa Muuramea ja muuramelaisuutta kokoelman keskeisimpänä teemana, mutta muutkin pieneltä paikkakunnalta kotoisin olevat ja samaan sukupolveen kuuluvat tunnistavat varmasti runoista monia kokemuksia ja tunnelmia.

Maalla

*Se on kai se kun
keskustassa voi nähdä talutettavan ponia.
Se on kai se kun
täältä puuttuu kadunkulmat,
uupuu liikennevalot.
Se on kai se kun
katuvalot sammuu kahdeltatoista.
Ne vähät mitä on.*

Omakustanteesta on hyvä aloittaa

"Kirjoittaminen on minulle kaaoksenhallintaa", Mikko toteaa.

Hän ei yleensä kirjoita runoa kerralla valmiiksi. Kun on kiireistä, hän kirjoittaa muistiin yksittäisiä ajatuksia, joihin voi myöhemmin rauhassa palata.

"Väkisin ei voi kirjoittaa. Jos mitään ei synny, annan asian olla", Mikko kertoo.

Hänen mukaansa runot syntyvät usein sieppaamalla kokemuksia ja vaikutteita ympäristöstä. Suomen kielen opintojen myötä hän on alkanut kiinnostaa enemmän huomiota ihmisten puheeseen ja kieleen.

"Kirjallisuuden luennoilla on saanut tietoa siitä, millaisia lyriikan tehokeinoja on olemassa, vaikkei niitä tietoisesti voikaan käyttää."

Mikko aikoo jatkaa kirjoittamista omalla tyyllillään ja kehittää ilmaisuaan edelleen.

"Uskon, että jos jatkan omalla linjallani, se voi joskus poikia jotain. Toivonkin, että suomalaiseen runouteen tulisi uusi yksinkertaisuuden aalto", Mikko pohtii.

"Omakustanteesta on hyvä aloittaa, koska se on eräänlainen käyntikortti, jota näyttää kustantajille. Kirjailijatalolla järjestetään kursseja, joilla voi saada ohjeita omakustanteen julkaisemiseen."

Kokoelmaa on painettu 450 kappaletta, joista tähän mennessä on myyty 370 enimmäkseen muuramelaisille.

"Kun käyn kirjastossa, tarkistan aina, onko kirja lainassa. Muuramessa se on hyllyssä aika harvoin."

ILONA NOPONEN, ELINA KOSKELA

Runokokoelmaa voi ostaa Kauppakadun Suomalaisesta kirjakaupasta tai suoraan Mikolta (s-posti: mikko.ljokkoi@jyu.fi).

TIESITKÖ, ETTÄ...

* **Jyväskylän yliopistosta valmistutaan keskimäärin 29-vuotiaana**

* **keskimääräinen opiskeluaika on n. 5 vuotta; lyhin kasvatustieteilijöillä (n. 4,5 vuotta) ja pisin humanisteilla (n. 6,5 vuotta)**

* **vuonna 1997 valmistuneista oli neljä vuotta valmistumisen jälkeen kokopäivätyössä 78 %, perhevapaalla 10 %, osa-aikatyössä 3 % ja työttömänä 4 %**

* **73 %:lla miehistä ja 55 %:lla naisista ei ollut ollut yhtään työttömyysjaksoa valmistumisen jälkeen**

* **vuonna 1999 määräaikaisessa työsuhteessa oli ko. vuonna valmistuneista naisista 43 % ja miehistä 28 %**

* **valmistuneista 45 % toimi opetustehtävissä vuonna 2001**

* **83 % valmistuneista oli sitä mieltä, että työ vastaa koulutustasoa. Humanisteista samaa mieltä oli 78 %.**

* **"Pystyn hyvin yhdistämään työn ja muun elämän" -väitteen kanssa täysin samaa mieltä oli miehistä 40 %, naisista 20 %**

* **vuonna 2001 keskimääräinen kuukausipalkka oli 2362 euroa; naisilla 2212 euroa ja miehillä 2703 euroa. Suurinta palkkaa saivat kauppatieteilijät (3207 euroa) ja pienintä kasvatustieteilijät (2151 euroa).**

* **opintomenestystä ei pidetty kovinkaan merkittävänä työpaikan saantiin vaikuttavana tekijänä, toisin kuin pääainetta ja omaa aktiivisuutta**

Tiedot perustuvat Akavan tutkimukseen, jossa selvitettiin yliopistoista vuonna 1997 valmistuneiden työllistymistä. Haluatko tietää lisää? Mene sivuille www.akava.fi ja tutustu LAASER-projektiin. Sivuille tulevat myös alakohtaiset tilastot marraskuun 2002 aikana.

MINNA NOUSIAINEN

Sivuaine toisesta yliopistosta?

JOO!

JOO! JOO! JOO! JOO!

Tiesitkö, että Jyväskylän yliopistossa opiskeleva voi valita sivuaineita myös muista yliopistoista? Joustavaa opinto-oikeutta hyödyntämällä voi opiskella sellaisiakin aineita, joita Jyväskylässä ei ole tarjolla.

Yliopistojen välinen sivuaineopiskelu eli joustava opinto-oikeus (JOO) perustuu joidenkin yliopistojen keskenään tekemiin sopimuksiin.

Jyväskylän yliopisto on tehnyt sopimuksen joustavasta opinto-oikeudesta Tampereen teknillisen korkeakoulun, Turun kauppakorkeakoulun, Åbo Akademin sekä Tampereen, Turun, Vaasan, Helsingin, Kuopion ja Oulun yliopistojen kanssa – opiskella voi siis melkein missä vain. Vuoden 2003 alusta sopimus astuu voimaan myös Teknillisen korkeakoulun kanssa. Sopimuksilla lisätään yliopistojen välistä opintoyhteistyötä ja annetaan opiskelijoille mahdollisuus suorittaa sisällöltään monipuolisia tutkintoja.

JOO-sopimuksen tarkoittamat opinnot ovat käytännössä sellaisia, joita ei voi opiskella opiskelijan kotiyliopistossa, mutta jotka kuitenkin on mahdollista ja tarkoituksenmukaista liittää osaksi opiskelijan tutkintoa. Opiskelijalle opinnot ovat maksuttomia, mutta yliopistot veloittavat toisistaan – laskun maksajana toimii opiskelijan kotiyliopisto. Tämän takia muualle tahtovan on hankittava ensin puolto suunnittelemlleen opinnoille omasta yliopistostaan. Puollot haetaan oman pääainetiedekunnan opintoasiainpääliköltä. Viime kädessä kohdeyliopisto päättää, voiko se myöntää opinto-oikeuden; joihinkin suosittuihin oppiaineisiin voidaan vierailevia sopimusopiskelijoita ottaa hyvin rajoitetusti. Opinto-oikeutta ei välttämättä anneta myöskään sellaiselle opiskelijalle, jolla on jo sivuaineopintoja riittävästi tutkintoa varten tai jos opiskelija on vasta opintojensa alkuvaiheessa. Perusedellytyksenä on, että omassa pääaineessa on vähintään perusopinnot suoritettuina. Opinto-oikeutta ei myönnetä avoimen yliopiston opintoihin.

Hakulomakkeita JOO-opintoihin saa parhaiten ko. yliopistoista ja korkeakouluista. Muutamien yliopistojen lomakkeita löytyy myös Jyväskylän yliopiston opiskelijapalveluiden lomakehyllystä. Opinto-oikeutta voi yleensä hakea keväällä ja syksyllä, tarkemmat hakuajat selviävät kohdeyliopistosta.

MINNA NOUSIAINEN

Katso lisätietoja:

www.jyu.fi/tdk/hallinto/opl/joo.html

“Kaiken kaikkiaan informaatio-
tutkimuksen opiskelu on ollut
ihan virkistävää vaihtelua
(Tampereella on Stockmann ja H&M)”

Olo kuin fuksilla

Vuosi sitten syksyllä minuun iski ajatus: Minäkin haluan ammatin! Asiahan kun on niin, että suurimmas-
ta osasta opiskelutovereitani tulee isona opettajia – minusta ei. Pelko siitä, että valmistumisen jälkeen en pääsekään unelma-ammattiini (vaan ajaudun tekemään sijaisuuksia yläasteelle), pani minut marssimaan Ossi Päänilän luo anomaan puolta JOO-opintoihin Tampereen yliopistoon. Olin nimittäin keksinyt, että suorittamalla informaatiotutkimuksen aineopinnot olisin pätevä vaikkapa kirjastonhoitajaksi. Olen ollut aikoinani töissä kirjastossa ja pitänytkin siitä oikein paljon, joten ratkaisu tuntui kerrassaan mainiolta. Puollon sain ihan tuosta noin vaan yhden paperin täyttämällä, mikä itse asiassa oli yllätys; olin luullut joutuvani perustelemaan anomustani tarkemminkin, onhan kyse kuitenkin raha-asioista...

Kirje Tampereelta saapui joitakin viikkoja myöhemmin, ja sisältö oli sama kuin aina uusille opiskelijoille lähetettävissä hyväksymiskirjeissä: tervetuloa Tampereelle, hanki TOAS:n asunto, hae opintotukea jne. – eipä puuttunut kuin viesti tutoreilta. Käskeyä noudattaen lähdin tammikuussa ilmoittautumaan läsnä olevaksi, vaikka en vielä sen kevään aikana pystynytään opintoja suorittamaan. Aktuaarin kansliassa oltiin ystävällisiä, mutta minkäänlaisia opinto-oppaita tai muita käytännön neuvoja en saanut.

Sattumoisin tiesin, missä informaatiotutkimuksen laitos sijaitsee, joten kävin siellä nuuskimassa ilmapiiä ja noukkimassa tiedonjyväsiä.

Kuten sanottu, varsinaisen opintoviikkojen kokoamisen aloitin vasta kuluvana syksynä. Löysin Internetistä kaiken tarvittavan tiedon, joten osasin suunnistaa muiden uusien opiskelijoiden tapaan ensimmäiselle luennoille. Veikkaisin kyllä olleeni keksimääristä eksyneempi ”fuksi”, koska minulle kaikki kasvot olivat vieraita – suurin osahan oli tutustunut toisiinsa jo edellisellä viikolla tutoreidensa johdatuksella. Myöhemmin tosin on käynyt ilmi, että meitä JOO-opiskelijoita on aika paljon, joten en tainnut kuitenkaan ihan ainoa itsensä orvoksi tunteva olla.

Käytännössä opiskelu on nyt syksyn ajan tapahtunut niin, että olen käynyt maanantaisin Tampereella kahdella luennoilla, joskus myös keskiviikkoisin. Mikä tarkoittaa, että kaikki rahani ovat menneet junalippuihin. Nyt tätä kirjoittaessani en ole pystynyt rahoitusongelmien takia käymään siellä kahteen viikkoon. Eihän luennoilla läsnäolopakkoa ole, mutta paremmin sitä pysyisi juonessa mukana niille osallistumalla, varsinkin kun on kyse ennestään vieraista asioista. Myöhempiin kursseihin sisältyy myös aika lailla käytännönharjoituksia (tietämättömille kerrotakoon, että informaatiotutkimus on hyvin tietokonekeskeistä), joissa

tietysti olisi hyvä olla mukana. Jossain vaiheessa harkitsin Tampereelle muuttoakin, jotta olisin pystynyt osallistumaan useammalle kurssille, mutta asunnon hankkiminen alkusyksystä tuntui turhan työläältä. Täytynee harkita asiaa uudelleen joulun jälkeen – täällä Jyväskylässä minulla tulee olemaan keväällä kursseja niin vähän, että sen puolesta järjestely kyllä onnistuisi. Tosin luulen, että joitain kursseja pystyy suorittamaan etänäkin. Neuvoisinkin JOO-opintoja harkitsevaa tekemään realistisen suunnitelman siitä, missä tahdissa owareita aikoo kerätä: pikku hiljaa muiden opintojen ohella vai ehkä kertarysäyksellä. Opinto-oikeutta kannattaa hakea mahdollisimman aikaisessa vaiheessa jo senkin takia, että pääopintojen loppuvaiheessa sitä ei välttämättä enää saa. Itse hain jo toisen vuoden syksyllä.

Kaiken kaikkiaan informaatiotutkimuksen opiskelu on ollut ihan virkistävää vaihtelua (Tampereella on Stockmann ja H&M) ja vakaa aikomukseni on tosiaan suorittaa kaikki vaadittavat 35 opintoviikkoa. Ehkä yllättäen yhtäläisyyksiä suomen kielin opiskeluunkin on ilmennyt, vai mitä sanotte esimerkiksi tästä: eräällä luennoilla professori arvuutteli, mitä sanaa aikoinaan ehdotettiin sen kapi-
neen nimeksi, joka nykyään suihkuna tunnetaan. Oikea vastaus: ryöpykylpykoje.

MINNA NOUSIAINEN

JOO! JOO! JOO! JOO!

Akkurat!

– vaihtariterveisiä Tromssasta

Miksi ihmeessä joku lähtee opiskelijavaihtoon Tromssaan? Maailman pohjoisimpaan yliopistoon? Lähestulkoon pohjoisnavalle?! Mutta toisaalta, miksi ei.

Etelä-Suomesta kotoisin olevana en ole koskaan kokenut oikeaa kaamos-ta tai nähnyt oikeita revontulia. Lisäksi kuulun siihen vähemmistöön, joka oikeasti pitää lumesta ja pakkasesta. Sitäpaitsi olen jo pidemmän aikaa ollut kiinnostunut norjan kielestä. Itseasiassa, Tromssahan kuulostaa vallan sopivalta vaihtokohteelta!

Kylmää, pimeää, kalanhajua?

Ei, täällä ei ole erityisen kylmää, ei sen kylmempää kuin Suomessakaan. Tromssan pakkasennatys on vain reilut 18 astetta, ja kaupunkia ympäröivä meri ei jäädy talvisin. Toistaiseksi lampötila on ollut enimmillään viitisen astetta pakkasen puolella, hui.

Kaamos alkaa 21. marraskuuta ja päättyy 21. tammikuuta. Kaikki paikalliset tosin vakuuttavat että "ei täällä oikeasti ole niin kovin pimeää, kun on revontulet ja kaikki". Upeita revontulia täällä onkin jo tullut nähtyä. Mutta varsinainen mørketida on siis vielä edessäpäin, odottelen innolla.

Ja sitten se kala-asia. Ei, täällä ei haise kala. Paitsi tietysti satamassa kalastusalusten ja kalatehtaiden lähellä. Mutta vaihtarilla on havemmin asiaa niille nurkille.

Kallis, kallimpi, Norja

Ensivaikutelman Norjan hintatasosta sain jo Oslon lentokentällä odottaessani jatkolentoa Tromssaan. Erehdyin ostamaan kupillisen teetä: 35 kruunua (4,7), kiitos. Kallista siis on. Perusruokakin on kovin arvossaan,

liha on yksi äärimmäinen esimerkki: 400 grammaa broilerifileitä maksaa suunnilleen 80 kruunua (10,8). Karkin suurkuluttajana olen myös aika tyrmistynyt paikallisten makeisten hintatasosta: 100 grammaa irtokarkkia maksaa 14,90 kruunua (2).

Juomapuoli onkin sitten oma lukunsa. Vinmonopolet, paikallinen Alko, myy siideriä hintaan 24 kruunua (3,2) per pullo, ja kyseessä on siis 1/3 litran pullo. (Tavallisesta ruokakaupasta on muuten aivan turha etsiä normaalia siideriä, olutta kyllä löytyy hyllykaupalla, hmph.) Ravintolassa samaisesta siideripullostaa saa maksaa n. 50-65 kruunua (6,7-8,8). Opiskelijahintaista olutta saa joistakin kuppiloista 30 kruunulla (4), mutta opiskelijahintaisen siiderin perään on turha haikailla.

Aivan kaikki ei kuitenkaan ole kallista. Esimerkiksi yliopistolla saa kaikissa tietokoneluokissa printata ilmaiseksi, ja ilman kiintiöitä. Ja yliopiston kirjastolla ei ole myöhästymis- tai varausmaksuja. Myös yliopiston kahvioissa yllättyi iloisesti: kuppi teetä maksaa vain kuusi kruunua (80 senttiä), sehän on käytännössä ilmaista!

Vi drar til fjellen

Täköläisessä maisemassa hallitsevin piirre on luonnollisesti vuoret ja tunturit. Ne ympäröivät Tromssaa jokaisessa ilmansuunnassa. Myös minun opiskelijasoluni ikkunasta aukeaa vuorinäköala, hieman erilaiset näkymät kuin Jyväskylässä siis.

Norjalaiset ovat fjelle-kansaa,

sehän tiedetään. Villapaita päälle, reppu selkään ja tunturin laittaa kiipeämään, tämä lienee aika monen suomalaisen käsitys naapureistamme. Ja tämä ennakkoluulo pitää aika pitkälti paikkansa, ainakin täällä Tromssassa.

Kerran tunturin laelle kavutuaani ymmärrän nyt tosin hieman paremmin paikallisten patikoimisintoa: huipulla on aivan erityinen tunnelma ja näkymät sanoinkuvaamattoman upeat.

Ehdottomasti kokemuksen arvoista. Mutta ei ehkä ihan joka viikko.

Kielipolitiikkaa

Monet suomalaiset lienevät tietoisia, että Norjassa on kaksi virallista kieltä, nynorsk ja bokmål. Mutta mitä tämä käytännössä tarkoittaa? Suuria eroja kielten välillä ei ole, esim. "jeg" on nynorskiksi "eg". Kun osaa toista, ymmärtää toista. Yliopistoissa voi opiskella molemmilla kielillä, kirjoja julkaistaan molemmilla kielillä, viralliset tahot käyttävät molempia kieliä ja niin edelleen.

Mutta sitten on vielä murteet... Yksikään norjalainen ei puhu varsinaista bokmålia tai nynorskia, hän puhuu omaa murrettaan. Alueelliset sanomalehdet kirjoittavat paikallisella murteella. Tv-juontajat ja uutisankkuritkin käyttävät omia murteitaan. Ja nämä murteet, ne saattavat erota suurestikin kirjakielistä. Mutta tämä kaikki tekee norjan opiskelusta entistäkin mielenkiintoisempaa.

Muistelen...

Ihmetelen, minkänäköinen Jyväskylä on, kun siellä on lumipeitto.

Muistelen vielä sitä hetkiä, jolla tutustuin ensimmäisen kerran suomen kieleen. Leena-täti oli soittamassa hänen isänsä kanssa meidän pihallamme. En ymmärtänyt sitä paljon, vaikka huomasin että hän käytti usein "hyvä"-sanaa. Mietin, voi kun minä ymmärtäisin tätä kieltä joskus... Tuntemattomia äänejä, tyypillinen rytmi: tämä kieli kuulosti niin mielenkiintoiselta mielestäni. Olin myös utelias tutustumaan maahan, jossa tätä kieltä puhutaan.

Tämän puhelun jälkeen ostin suomen kielen oppikirjoja kaupasta ja aloitin suomen kielen opiskelemisen. Kohta täti kirjoitti minulle melkein vain suomeksi, niin että minun oli pakko ostaa myös sanokirjoja. Opiskelin silloin tällöin kun minulla oli aika, koska olin tuolla hetkellä vielä VWO:ssa (Hollannin lukio) ja siinä minulla oli jo kolme vierasta kieltä. Sillä lailla opiskeleminen meni muutamaksi vuodeksi saakka 1,5 vuotta sitten, kun päätin, että minä halusin kovasti lopettaa kasvatustiedepöskeluni Suomessa. Mutta minun mielestäni kielitaitoni ei ollut vielä riittävää tehdä harjoittelun. Menin Amsterdamin yliopistoon seuraamaan suomen kielen sivuaineena.

Noin kuusi vuotta puhelun jälkeen olen istumassa sängyllä ja kun katson ikkunani läpi näen Tuomiojärven, ja muita tunnus-

merkkejä Jyväskylän maiseman. Olen ollut Suomessa jo 6 kertaa lomalla, mutta nyt olen Suomessa enkä tarvitse mennä kohta takaisin Hollantiin.

Olen täällä tehdäkseen työharjoittelun yliopiston Perhetutkimusyksikössä. Aion myös kirjoittaa siellä graduni. Tulin Jyväskylään elokuun alussa ja lähdän vasta kesäkuun lopussa...

Viihdynkö täällä? Tykkään siitä että voin koko ajan harjoitella suomen puhumista. Mutta joskus pelkään sitä etten koskaan ymmärrä sitä kieltä kokonaan. Kuunteleminen on esimerkiksi minusta vielä vaikeaa. Voi kun ei olisi olemassa puhekieltä ja murretta...Tykkään Suomen maisemasta ja olen hirveän iloinen että sain tämän huoneen 9:ltä kerrokselta.

Siitä minulla on mahtava tyypillinen suomalainen näköala. Tykkään suomalaisista ihmisistä, yleensä he ovat ystävällisiä ja hyvin vieraanvaraisia. Tykkään myös Jyväskylästä. Minusta se on kiva kaupunki, ainakin kesällä

kaupunki on eloisa. Siis kyllä viihdyn täällä. Viihdyisin kuitenkin vielä enemmän kun poikaystäväni, samanlainen Suomifani kuin minä, voisi olla täällä minun kanssani, nauttamassa oleskelua Suomessa. Kaipaen jo sinne, kun hän tulee joulukuussa Hollannista Suomeen viettämään joulua minun kanssani – toivottavasti – lumessa.

Ihmetelen, minkänäköinen Jyväskylä on, kun siellä on lumipeitto. Varmasti näköala huoneestani tulee vielä enemmän kauniiksi ja ehkä jopa satumaiseksi.

Tykkään lumesta. Valitettavasti Hollannissa sataa vain harvoin lunta. Jos sataa lunta, lumi kestää usein vain päivän. Pimeys täällä voisi tietysti olla joskus vaikea, mutta minun mielestäni kaikkeen tottuu siis toivottavasti myös siihen...

Olen Jyväskylässä, ihanaa lämmintä Suomen loppukesää nauttamassani, pimeää mutta lumista Suomen talvea odottamassani, kirjoittamassani suomeksi tarinaa InSanelehteen ja muistelen vielä sitä hetkiä, jolla tutustuin ensimmäisen kerran suomen kieleen.

Leena-täti oli soittamassa hänen isänsä kanssa meidän pihallamme.

Sanen Baltian turnee

Tarton yliopiston pääportilla poseeraamassa koko sakki: (vas.) Markku Vainikainen, Annukka Mäenpää, Tarja Tuominen, Tiina Järvinen, Anu Orjatsalo, Leena Mäyry, Saija Taivalmäki, Minna Nousiainen, Ilona Noponen, Riina Vääntinen, Inka Pitkänen, Elina Koskela, Mari Heikkilä ja Jaakko Junttila.

Matkareitti 8.–12.5.2002: Jyväskylä – Helsinki – Tallinna – Tartto – Pärnu – Riika – Tallinna – Helsinki – Jyväskylä

Retkemme alkoi Jyväskylästä toukokuun kahdeksantena kello kuusi aamulla. Neljätoista sanelaista starttasivat junalla kohti Helsinkiä, josta alkoi seikkailu meriteitse Viroon. Viiden päivän matkan tarkoituksena oli nähdä Baltian maiden maisemia ja kulttuuria ja tutustua suomen kielen opiskeluun Tarton yliopistossa.

Matka taitui paikallisilla linja-autoilla, joissa riitti tunnelmaa. Matkustustapa antoi oivallisen mahdollisuuden nähdä enemmän kuin vain isojen kaupunkien viiksien. Viron ja Latvian maisemat vaihtelivat karuista ja ränsistyneistä pikkukylistä vehreimpiin maalaismaisemiin. Edullistakin matkustus oli: Kahden tunnin matka Tallinnasta Tarttoon maksoi saman verran kuin Jyväskylän paikallisliikenteen kertamaksu eli noin kaksi euroa.

Tartossa matkarevohkaamme olivat vastassa paikallisen yliopiston suomen kielen opiskelijat ja muutama suomen kielen laitoksen työntekijä. Matkan ensimmäinen ilta kului yhdessä heidän kanssaan seurustellen. Puolin ja toisin oltiin kiin-

nostuneita suomen kielen opintojen ja yleensä opiskelijan elämän eroista Suomessa ja Virossa.

Toisena matkapäivänä tutustuimme Tarton yliopiston suomen kielen laitokseen ja yliopistokierroksella koko kauniiseen yliopistorakennukseen. Ehkä ihmeellisin paikka rakennuksessa oli, nykyisin onneksi vain museona toimiva, vankityrmä, jonne

aikoinaan teljettiin häpeämään tekojaan huonosti käyttäytyneet opiskelijat.

Toinen matkapäivä päättyi rantautumisella mielenkiintoiseen Riikaan, jossa viihdyimmekin kaksi yötä. Erityisesti matkalaisten mieleen oli tunnelmallinen Riian vanha kaupunki. Sanelaiset eivät kaivaneet matkaoppaiden palveluita vaan

Opaskierros Riikassa vei ihailemaan kaupunkia muun muassa Pyhän Pietarin kirkon tornista, josta avautuivat komeat maisemat.

onnistuneet kaupunkikierrokset järjestivät porukan omatoimisten tee se itse -oppaiden toimesta. Apuna toimi, oivallisen matkalaisen oppaan, Riga This Week -lehden valmiiksi räätälöimä Old town walk.

Ensikosketus Riian ravintolakulttuuriin oli ällistyttävä, sillä hotelliamme vastapäätä sijaitsi baari nimeltä Perse. Onneksi totuus Riian yöelämästä oli kuitenkin aivan toisenlainen. Varsinkin oluen hinta miellytti opiskelijan kukkaroa. Baltian maiden hintataso muutenkin, varsinkin ruoan suhteen, oli todella edullinen suomen hintoihin verrattuna. Harvinaista herkkua opiskelijalle olikin illallistaa hienossa ravintolassa kynttilän valossa viiniä juoden ja jälkiruokia tilaillen.

Kahden yön Riian seikkailujen jälkeen matkasimme vielä Tallinnaan. Viimeistä yhteistä iltaa istuttiin karhujen keskellä Karubaarissa ja viimeisenä päivänä nautittiin vielä Tallinnan vanhasta kaupungista ostoksia tehden.

Tiukan aikataulun ja lyhyiden yönien aiheuttamasta väsymyksestä huolimatta reissu oli kaikin puolin onnistunut. Paljon tuli nähtyä ja koettua lyhyessä ajassa. Ja voisihan tuonne suunnata joskus vielä uudelleenkin...

SAIJA TAIVALMÄKI

Lainauksia matkapäiväkirjasta:

"Hyvä matkaporukka saa matkalla ennen pitkää tuntuman ryhmätiedostukseen. Porukka on kuin monisoluinen eliö, joka toimii yksilönä. Solut nivoutuvat yhteen ja oppivat tuntemaan ympäröivien solujen käyttäytymisen... Jah. Oleme siis reissineet. Tartu oli väga meelvid, eriti mulle meeldis eestlane söök ja loomulikult tydrukud. :)"

JAAKKO

"Väärin kuultujen, väärin puhuttujen ja ennen kaikkea väärin ymmärrettyjen reissu. Ongelmia mm. virolaisten bus-sikuskien ja vaihtorahapolitiikan kanssa. Taksit ajoivat suhteellisen kovaa ja kaiken lisäksi soittivat poppia minkä ehtivät."

"Retki on ollut hieno ja avartava, mutta kasvattanut myös univelkaa. Kuolemahan kuitenkin kuittaa univelat."

LEENA

Jaakko Junttila

Riiaassa yöpyminen päin Persettä kruunasi koko matkan. Tällainen oli maisema hotellin ikkunasta katsottuna.

Saija Taivalmäki

"Hei, tähän on se sama patsas, jonka edessä Mielikäinen poseeraa laitoksen seinällä olevassa kuvassa!" Tartossa patsastelemassa (vas.) Annukka, Leena, Elina, Inka, Minna, Jaakko ja Markku.

Saija Taivalmäki

Ensimmäistä iltaa istuttiin yhdessä Tarton suomen kielen opiskelijoiden kanssa.

KIRJAFRIIKIN IHMEMAA

Kirjamessuilla Turussa 4.–6 .10.2002

Turussa järjestettiin tänä syksynä kirjamesut jo kymmenennettä kertaa. Halli oli jälleen pullollaan näytteilleasettajia ja lavoilla riitti ohjelmaa, joten jokainen kirjojen ystävä löysi varmasti mielenkiintoista katseltavaa ja kuunneltavaa – kuin myös ostettavaa. Jos taas kirjallisuus alkoi kylästyttää, pystyi siirtymään saman katon alla järjestettyjen levy-, tiedotai uskonto- ja elämäntutkimusmessujen puolelle.

Kirjamessujen tämän vuoden teemamaat olivat Norja, Hollanti ja Japani. Niinpä messuilla nähtiin mm. norjalainen kirjailija Erlend Loe, jonka uusin romaani Tosiasioita Suomesta on juuri julkaistu suomeksi. Loe kertoi saaneensa idean kyseisen kirjan kirjoittamiseen suomalaisesta

matkailuesitteestä; kirjan nimi on suora lainaus esitteen otsikosta ja itse kirja syntyi myöhemmin sen ympärille. Loea voisi ehkä kutsua jopa Suomi-asiantuntijaksi, sillä hän on vierailut maassamme muutaman kerran ja lisäksi opiskellut kaiken tarvittavan Lonely Planetista ja tietosanakirjoista... Tiesittekö muuten, mikä yhdistää suomalaisia ja norjalaisia? Tietysti suhtautuminen alkoholiin: "Emme ehkä juo päivittäin, mutta kun juomme, juomme tullaksemme humalaan, ja sitten me hoiparoimme ympäriinsä ja aiheutamme muutaman tunnin ajan verbaalista ja fyysistä väkivaltaa itsellemme ja toisillemme, ennen kuin lopulta sammumme".

Kotimaisia kirjailijoita messu-

alueella suorastaan vilisi. Kirjoittamisesta ja paljon muustakin puhuivat mm. Hannu Salama, Leena Lehtolainen, Jörn Donner, Laura Honkasalo, Kaari Utrio ja Anja Snellman. Niin sanottuja julkiskirjailijoitakin lavoilta ja osastoilta oli helppo bongata, onhan ainakin Jenni Pääskysaarelta, Alivaltiosihteereiltä, Lenita Airistolta ja uutisankkuri Keijo Leppäselältä ilmestynyt kirja hiljattain. Elokuvakäsikirjoittamisesta omia kokemuksiaan kertoi Katja Kallio, jonka esikoisromaanin pohjautuva elokuva Kuutamolla oli melkoinen menestys. Kallio paljastikin, että myös hänen uusimmasta romaanistaan Sooloilua on elokuva tekeillä.

Näytteilleasettajien osastoilla

Erlend Loe (yllä) kertoi saaneensa idean uuden kirjansa kirjoittamiseen suomalaisesta matkailuesitteestä.

Vasemmalla: Vilvin ja Wagnerin "isä" Juba oli kirjajamessujen yksi suosituimmista vieraista.

oli luonnollisesti mahdollisuus ostaa niin paikalla olevien kuin muidenkin kirjailijoiden tuotoksia, useimmista sai jonkin suuruisen messualennuksen. Kirjailijat myös signeerasivat osastoilla kirjojaan, mikä aiheutti paikalle hulppeat jonot ja ruuhkan. Tungosta pystyi onneksi pakenemaan vaikkapa auditorioihin, sillä messujen ohjelmaan kuului myös monenlaisia seminaareja. Aihealueita olivat esimerkiksi kirjallisuuden tutkimus Suomessa, digitaalinen kirjallisuus sekä kustannusalan nykypäivä ja tulevaisuus, ja ne tuntuivatkin mukavasti keräävän yhteen aloista kiinnostuneita ympäri Suomen.

MINNA NOUSIAINEN

KIRJA-ARVOT

Viihteellisempää Westötä

KJELL WESTÖ: LANG. OTAVA 2002.

Kjell Westön uusi romaani *Lang* on yhdistelmä uutta ja vanhaa Westötä. *Langissa* tyypillinen westömainen ihmis- ja ajankuvaus ja tarinointi on yhdistynyt jännitysromaanin genreen, joka onkin Westölle täysin uusi lajityyppi. Romanin juoni on hyvin yksinkertainen, jopa naiivi, sillä kirja kertoo menestyvän tv-juontajan *Langin* tuhoisasta rakkaudesta nuoreen ja kauniiseen *Saritaan*. Suhdetta on mutkistamassa *Saritan* entinen mies *Marko*, jolla on kytköksiä huumorikollisuuteen ja muihin hämäreperäisiin bisneksiin. *Saritasta* tulee *Langille* pakkomielle, ja romaani etenee vääjäämättömästi kohti traagista loppuratkaisua. Kertojana romaanissa on *Langin* pitkäaikainen ystävä, kirjailija *Konrad Wendell*, joka tulee itsekin vedetyksi mukaan tapahtumiin. *Konrad Wendell* muistuttaa huomattavasti Westötä, ja *Wendellin* taustalla onkin ilmeisesti enemmän tai vähemmän Westö itse. Onhan Westöllä samat nimikirjaimetkin kuin kirjan kertojalla.

Arvostellessani Westön edellistä romaania *Isän* nimeen kehoitin Westötä uudistumaan. Westö on uudistunut hyppäämällä jännitysromaanin genreen, mutta valitettavasti hän on tehnyt sen kerronnan ja kuvauksen kustannuksella. Miksi Westö on luopunut siitä, minkä parhaiten osaa eli viehättävästä tarinoinnista ja osuvasta kuvauksesta? Paikoitellen Westö edelleen onnistuu kuvaamaan maailmaa mitä parhaimmin, mutta romaanissa on myös monia suorastaan kliseemäisiä ratkaisuja. Miksi Westön kaltainen ammattikirjailija käyttää esimerkiksi sellaista kliseetä kuin murhan tekeminen valurautaisella paistinpannalla? Onko taustalla ironiaa jännitysromaneihin vai onko kuvaus todella niin naiivia?

Lang ei kuitenkaan ole huono romaani. Päinvastoin se on varsin viihdyttävä, jännitysromaanin tavoin etenevä kuvaus siitä, miten ihminen voi ajautua tekemään epätoivoisia tekoja. Romaania voi lämpimästi suositella kaikille viihteen ystäville, vaikkei se jännitysromaanin piirteitä täysin täytäkään, vaan jää epämääräiseksi sekoitukseksi viihdettä ja analyttistä kerrontaa. Westö ei pääse kunnolla vauhtiin ennen romaanin puoltaväliä, mutta lopulta kirja jää liian lyhyeksi. Romanin alku on valju ja pitkävetäinen, ja mielessä käy sekin, onko Westö itse voinut sitä edes kirjoittaa. Parasta antia romaanissa on tarkka ja uskottava ihmiskuvaus, ja samoin viihdemaailmasta Westö onnistuu maalaamaan raadollisen kuvan. Ilmeisesti romaani pitäisi nähdä pyrkimyksenä uudistaa perinteistä jännityskirjallisuutta. Minä en kuitenkaan siihen pysty, sillä minua kirpaisee liikaa se, että Westö on alentanut itsensä halvaksi kioskikirjailijaksi.

LEENA MÄYRY

Maku-marketin pöytäeläin pöydällä siirsi kalapöytäkokkeksi. Viimeinen kappale Aina työttäsi rollaattoriaan ronskisti lähemmäksi ja kardi, mutta viiden sentin sirvillä ei pöydälle asti yltänyt. Juuri kun Ainan vasen koukku jo hipaisi kalmaa, tarttui ryppyinen koukka hänen havittelemansa herkkään kiskoos sen mennessään. Aina karposi ylös ja oikaisi kiskomokkoon.

"Näi m, kiitos ny van avas...", hän jo alitti, mutta auttaja, mustasta tikittästä päätellen naapurin Pertti pohtasi jo kukaan kaimalossaan sieppaamansa saalis. Kiskuu tuli, ja hämmäläinen häjyilytemperamentti sumensi ajattelukyyn.

"Ruokot tänne, Pertti perikale, noli mulle tarkotettu."

Aina lyödi kärkeensä elänsä näneet kasvot sentin syvillä rypyillä.

"Oikeenko täs sun niskil luko", Pertti pysähtyi muka ihmettelemään silmiään siristellen ja raapaisi korallan niitä mutamaa hiushaiverta, jotta vielä takerävoilla kienurteivat.

"Emä ainakaa näje, o vissihä nii piätä pänttiä."

Aina tuhkelti mikä etti ja oli avaamassa suutaan kimekkaan vastaväitteeseen, olipa jo valmis-tatunut kassneidinkin hätään hälyttämiseen, kun hän näki jotakin sellaista, mikä sai hänet sulke-maan suunsa tekohampaat tähtitään. Juuri-Saima se sieltä saapui heittä kätti silmät kiinnostuneina kiihen ja nesi väristen ilmassa leijuvien juurujen mehukkaasta tuokasta. Aina oli aina ollut velmuilijaluonne ja nykyin murusu sai tuokin havaittavan kujeilevan karvin, kun pohjalainen temperamentti alkoi väistyä tusehlin tieltä.

"Mitäs ne naapurukset siinä seisoo? Oikos teillä ny oikee jotaki utisia?"

Saima lauki poppankeasia maahan kallistellen pöllönä päätänsä kuin miettien kunnan hiiren nappaisi nokkaansa ensimmäiseksi. Aina tarttui Perttiä kynärvar-resta ja pujatti kätensä koukkuun.

"Me ny van täs Pertin kans tumatahan, kunnan työ lähäreittäes päiväkafeille. Pistettääs pikkusen puikkojoki unihi", Aina hymyili naurasti ja taputti pöytä kalman kädentelehen Pertin kaimalossa.

"Kyllä meidän pitää ny tämän paapan kans mennä, heidää ny."

Aina lähti pukemaan rollaattoriaan kätti kassa Perttiä yhä vaan kaskokussaan kuljettaen. Kassajonossa ja Saiman kulemat-tomissa Aina kiskaisi kätensä irti jamutisi:

"Minen tuata akkaa van kestä. Piti vähä hökkyttää. Ja ota sä nua puikot. Cha mulla vielä perunota."

Pertti lauki pöydän hirmalle.

"No, moneltakos Aina sitte tuloo? Tiiääs vaaleit-ta kaffetta tippumahan", Pertti kysyi totisena ja lauki kolkoita kassan kätteen. Aina tuhkelti, huomasi sitten pilkkahduksen Pertin silmäkulmassa ja tuhkelti tois-tamiseen.

"Kattoony, jos kerään."

"Tua sä perunat", Pertti vielä myhäili, nosti lakkaa sentin veran takerävoita ja toi votti näkemän.

Aina päätti tuhketa varmuu-den vuoksi vielä keran. Supieleen ilmestyi kuitenkin vävika pieni, huomaama-ton hymysärke.

PÄIVI
HAUTALAHTI

AINA valmiina

Löydämmekö yhteisen KIELEN

Tämän lukukauden alusta asti suomen kielikin on ollut osa uutta yhteistä Kielten laitosta. Mutta onko tämä vaikuttanut mitenkään meidän kieltenopiskelijoiden elämään? YK:n päivän kunniaksi pidetyssä Yhdistyneiden kieltenlukijoiden (YK) saunaillassa oltiin sitä mieltä, ettei muutosta ainakaan vielä juuri huomaa. Edelleen puhutaan "suomen laitoksesta", "venäjän laitoksesta" jne. — jopa henkilökunnalla on vaikeuksia puhua "oppiaineesta". Ennen yhdistymistä aloittaneet opiskelijat eivät luultavasti koskaan oikein totu ajatukseen Kielten laitoksesta, eivätkä venäjänopiskelija Sadun mukaan ehkä haluakaan tottua. Uusille opiskelijapolville vanhat laitokset taas ovat läsnä enää henkilökunnan ja vanhojen opiskelijoiden satunnaisissa lipsahduksissa. Suomenopiskelija Leena toteaa, että kaikki on kuitenkin vasta alussa; jos jatkossa on enemmän esimerkiksi yhteisiä kursseja, muutos tulee näkyvämmäksi.

Mikä meitä kieltenopiskelijoita sitten yhdistää vai yhdistääkö mikään?

Ainakaan ensimmäisen vuo-

den saksanopiskelijat Emma ja Sari eivät ole havainneet juuri mitään yhteistä. YK:n saunailla oli heille ensimmäinen kieltenopiskelijoiden yhteinen tapahtuma. Leena taas uskoo, että muilla kieltenopiskelijoilla on enemmän yhteistä keskenään kuin suomenopiskelijoilla muiden kanssa, koska monilla on toinen vieras kieli sivuaineena. Kaikille kieltenopiskelijoille yhteistäkin silti löytyy: esimerkiksi monista tulee opettajia. Venäjää opiskeleva Satu lisää vielä, että tieteenalahan on oikeastaan yhteinen: samaa vain sovelletaan eri kieliin.

Leena kertoo tutustuneensa yksittäisiin kieltenopiskelijoihin esimerkiksi YK:n, laitosneuvoston ja tutortoiminnan kautta, mutta laajempaa yhteenkuuluvuutta hän ei ole kokenut. Hänen mielestään olisi kuitenkin järkevää yhdistää voimia isompien asioiden ajamisessa; esimerkiksi jos pedagogisten opintojen saaminen näyttää tuottavan vaikeuksia.

Kaikki haastatellut ovat yhtä mieltä siitä, että toisia kieltenopiskelijoita on aina hauska tavata. Yhteisiä

kurssejakin toivotaan; Sadun mukaan niiden haittapuoli on kuitenkin se, ettei niillä välttämättä opi aihepiiriin liittyvää sanastoa opiskelemallaan kielellä. Saunaillan tyypistä vapaa-muotoista toimintaa pidetään tärkeänä.

Leena ideoi, että YK voisi joskus järjestää vaikkapa yhteisen mökkiviikonlopun: siellä ihmisiä oppisi tuntemaan paremmin. Hän myös pohtii, miten useampia ihmisiä saisi mukaan yhteistoimintaan. YK:n toiminta onkin nyt uuden yhteisen laitoksen myötä tullut varmasti entistäkin mielekkäämmäksi. Yhdistyneet kieltenlukijathan on kaikkien kieltenopiskelijoiden ainejärjestöjen yhteenliittymä.

YK:n vuosittaisia perinteitä ovat Alias- ja Trivial-turnaus, pikkujoulut sekä vuoden kohokohtana Euroviisut, joissa jokainen ainejärjestö esiintyy omalla kielellään. YK:n kokouksiin on jokainen kieltenopiskelija tervetullut ideoimaan lisää toimintaa ja keskustelemaan meitä koskevista asioista!

ELINA KOSKELA

Seska
Freudilaisia
ostoksia

...VASELIINIPURKKI!

Leppoiset lehtorit

Tällä palstalla esitellään suomen kielen oppiaineen henkilökuntaa. Viime numerossa esitelimme professorit. Nyt vuoroon kiilasivat suomen kielen lehtorit, Seppo Pekkola, Jouko Koivisto sekä yliopistonopettaja Petri Jääskeläinen. Seuraavassa joviaali jengimme vastaa kysymyksiin menneestä, tulevasta ja vähän muustakin.

1. Kerro itsestäsi neljällä lauseella.

Tulin, näin, koin ja jäin.

2. Miksi päädyit Fennicumille?

En ainakaan suunnitelmallisesti.

Käteeni osui aikanaan Jyväskylän yliopiston hakulomake, ja loput voi arvata.

3. Mistä aineksista koostat onnistuneen oppitunnin?

Vaikea luonnehtia yleisesti, sillä koostamista ohjaavat aihe, opintovaihe ja monet vaihtelevat seikat. Olennaista on kuitenkin lopulta opiskelijoiden aktiivisuus. Ilman sitä hyvältäkin tuntunut suunnitelma näivettyy helposti käsiin.

Jouko Koivisto

4. Vaikuttavin lukemistasi teoksista.

Dracula. Olin muistaakseni

kahdeksanvuotias, kun luin sitä pimeänä syysyönä aitassa.

5. Pistävätkö lehtien kielioppi- ja sanastovirheet silmään?

Pistävät.

6. Mikä pitää lehtorin hyvällä tuulella?

Työssä tilanne, jossa voi keskittyä yhteen asiaan kerrallaan. Kotona taas vaimon ruokahuolto.

7. Suomen kielen mukavin sana on:

Sauna.

8. Mitä seuraavaksi?

Vanhaan tapaan kohti uusia seikkailuja.

Petri Jääskeläinen

1. Kerro itsestäsi neljällä lauseella.

Tulin opiskelemaan Jyväskylään 90-luvun alussa. Kielitiede ja suomi rupesivat kiehtomaan siinä määrin, että opiskelu jatkuu. Toimeliaana pitävät tutkimus, opettaminen, ja yleinen pohdiskelu. Vaihteluksi voi lähteä metsään juoksemaan (paitsi pakkasella) tai istuksia iskelmätunnelmissa.

2. Miksi päädyit Fennicumille?

Pääsin opiskelemaan suomea, se vei kai sitten mennessään.

3. MISTÄ AINEKSISTA KOOSTAT ONNISTUNEEN OPPITUNNIN?

**KYSYMYKSIÄ,
INTENSITEETTIA
JA LUPSAKKA ILMAPIIRIÄ,
NE OVAT AINAKIN HYVÄKSI.**

4. Vaikuttavin lukemistasi teoksista.

Yhtä on vaikea valita, ei ainakaan heti muistu mieleen. Kieleen liittyvistä voisi mainita vaikkapa Taylor: Linguistic categorization. Kun kirjan oli lukenut, huomasi, että maailma ympärillä oli muuttanut.

5. Pistävätkö lehtien kielioppi- ja sanastovirheet silmään?

Osin osuvat. Enemmän ehkä tulee miettineeksi kaikkea muutakin suomen kielen ilmaisukeinoista.

6. Mikä pitää lehtorin hyvällä tuulella?

Hyvät ilmat ja mukavat opiskelijat!

7. Suomen kielen mukavin sana on:

Juuri tällä hetkellä vaikkapa joulu, melko hassusti siinä suu käy tötteröllä, ja sanan kuuleminen avaa pääsyn mukaviin mielenlyhtymiin.

8. Mitä seuraavaksi?

Joulu.

Seppo,
pistävätkö lehtien
kielioppi-
ja sanastovirheet
silmään?

"Meikäläinen

lukee lehtiä

sakset

kädessä..."

Seppo Pekkola

1. Kerro itsestäsi neljällä lauseella.

Puhun itsestäni etenkehtaisesti. Paperityöläisenkin on päästävä puuhaamaan. Syksyssä on jotakin. En ole oikein järkevä kaikissa toiminisani – sepä hyvä!

2. Miksi päädyit Fennicumille?

Kieli kiinnosti, horjuin englannin ja suomen välillä. Tosin taustalla hämmötti jonkinlainen uteliaisuus lakiopintojakin kohtaan. Sitten päädyin, ei sen syvempiä syitä.

3. Mistä aineksista koostat onnistuneen oppitunnin?

Tunti on onnistunut, jos näen ymmärtämistä, oivaltamista, asioiden selkeytymistä.

4. Vaikuttavin lukemistasi teoksista.

Joskus nuorena tärkeä kirja oli Sigmund Freudin Johdatus psykoanalyyysiin. Sitä moneen kertaan lukiessani oivalsin paljon.

5. Pistävätkö lehtien kielioppi- ja sanastovirheet silmään?

Meikäläinen lukee lehtiä sakset kädessä...

6. Mikä pitää lehtorin hyvällä tuulella?

Opiskelijat.

7. Suomen kielen mukavin sana on:

Kuulostelun kannalta mukavia on paljon, mutta jos ajattelen merkityksen kannalta, niin on mukavaa ja tarpeellista, että meillä on sana toisaalta.

8. Mitä seuraavaksi?

Kolme verkkoa jään alle.

Sanen perinteinen mökkiseminaari Hangasjärvellä

Ovatko nämä niitä sympaattisia Sanen nimikkosorsia?

Sorsia ja savunhajua

**Perjantai,
27. syyskuuta, klo 16.37.**

Kylmä syksyinen viima nuolee viikonloppua kohti autioituvan kampusalueen kosteaa asfalttia. Päärakennuksen nurkkauksessa se rapisuttelee lehtiä, nousee pyörteenä ylös. Kuparinen sadetorvi ulvahtaa haikeasti ja pelästyttää katolla värjötelleen variksen. Äkkiä pihalla näkyy liikettä. Viluisen ja orvon näköinen opiskelija laahustaa paikalle kuin hylätty kulkukoira. Kohta paikalle saapuu toinen, sitten kolmas parka. Pian koossa on jo joukkio. Opiskelijat seisovat hiljaa ja odottavat.

Eikä aikaakaan kun tien suunnasta alkaa kuulua etäistä, epätaisaista moottorin ääntä. Lyhyestä unestaan liikkeelle ajettu, ruosteekirjoma Opel Kadet vm. -84 nilkuttaa paikalle ilmiselvästi tilanteeseen tyytymättömänä. Käsijarru narahtaa. Opiskelijat suloutuvat peltien sisään ja työntävät suomen kielensä ulos. Hilpeän sorinan saattamana Opel kaasuttaa

tiehensä. Varis lehahtaa paikalle ja nokkaisee näkymätöntä jalanjälkeä.

Klo 17.12.

Katkelma keskustelusta:

"Ootko sä aivan varma, että meidän pitää kääntyä just tuosta?"

"Joo joo. Ainakin viime keväänä käännettiin tuonnepäin."

"Mun muistaakseni se ei kyllä ollut tämä risteys vielä."

"Oli se."

Klo 17.23.

"Olis sen pitänyt tulla jo sen paikan."

"Niin kai."

"Nämä paikat ei näytä yhtään tutulta. Pitäisköhän kääntyä?"

"En tiä, mä olin kyllä varma, että tänne meidän pitää ajaa."

"Käännytään."

Klo 17.42.

Markkinatalouden lakeja vastaan sinnittelevän kyläkaupan pihaan kurvaa väsynyt Opel. Piha kirjavoituu

kulmikkouden lihoistaan ravistavilla opiskelijoilla. Piha on kuin idylli suoraan suomalaisten kirjailijoiden tuotannosta: ruosteiset polttoainetankit, lahoava kyläilmoitustaulu, rempallaan virnottava postilaatikkorivi, tien vieressä maitolaiturin kummittel-eva haamu.

Varovasti joukko lähestyy epäkutsuvaa ulko-ovea. "Romaanit vain yksi kerrallaan sisälle", julistaa kirkuvankeltainen varoituskyltti ovesa. Ensimmäinen uskalias avaa oven ja ylittää kynnyksen. Äkkiä ilmoille ulvahtaa salaperäinen merkkiääni kuin suorana Siriuksesta. Paniikki uhkaa, kunnes keksitään alkukantainen summeri oven pielessä. Vanhojen hajujen kakofonia huumaa päätä. Takahuoneesta vyöryhtää valtavankokoinen reilusti kaksimielinen vanhanajan kyläkauppias.

"Jaaha, Rane är yy."

Klo 19.34.

Järven pinta alkaa tyyntyä, opiskelijat istuvat rupattelemassa lai-

turilla. Keltaisia lehtiä leijailee ympärillä, jäähtyvistä vedestä nousee voimakas soinen tuoksu. Villi luonto lumoo. Jostain kuuluu suhahdus. Viisijäseninen, täysin pullautunut sorsayhteisö laskeutuu laiturin lähetyville kärkkymään helppoa ravintoa. Opiskelijat tuntevat velvollisuudensekaista hellyyttä ja ryntäävät joukolla eväsläpiensä hakuun. Kohta pienehkö lintukasa hyrisee ravittuna.

**Lauantai,
28 syyskuuta, klo 13.13.**

**"SORSA ON SITTEN
SYMPAATTINEN ELÄIN."**

**"NIINPÄ. JA
AJATTELE MITEN
NOPEESTI NE
SOPEUTUU."**

**"NÄÄ ON AIVAN
KESYJÄ. NEHÄN TULEE
SYÖMÄÄNKI MELKEIN
KÄDESTÄ."**

**"JA KATO NIITTEN
RÄPYLÖITÄ KUN NE UI.
TOSI METKAA."**

"JOO."

**"VOISKOHAN
SORSAN SYÖTTÄÄ
HENGILTÄ?"**

Klo 16.53.

"Mä en jaksa enää rämpiä. Kenen valopään idea oli lähteä kiertämään tämä hiivatin järvi?"
"Sun."

Klo 21.67.

Kauhistunut kuusenkäpy putoaa nokisen ikkunan laudalle. Suomut harallaan se ihmettelee. Sisällä neljä korpien kasvattia piinaa syntistä nahkaansa äärimmäisellä kuumuudella.

Joka puolella sihahtelee, tulijat luovat punahekkuaan, muuripata hönkii ilmoille paksua höyryä. Aika ajoin ähisevät velikullat voitelevat myös sisuksiaan kirkkaalla kulankeltaisten ohralakeuksien tuotoksella.

Äkkiä saunan ovi lennähtää auki. Pelokkaasti vingahtaen käpy ottaa hatkat. Neljä raavasta ruhoa rymistelee kohti järveä päästään keuhkoistaan mitä eläimellisintä örinää. Kuin karkaistava rauta sihahtelevat kiehumpisteeseen asti kuumennetut ihmiskehot jäiseen

Päivi Hautalahti

Elina ja Päivi nauttivat unista taivasalla ja veden päällä.

on mellastanut seuranaan vain oma yksinäisyytensä, kenties muutamaan muun yksinäisyys, köyhyys, kurjuus ja pullo korpikuusen kyneleitä. Metsä huokailee tummana ja turvallisenä ja tuntee myötätuntoa noita sukupolvien mittaisen ankeuden muokkaamia mieliä kohtaan.

Klo 12.29.

"Nyt mä taidan tietää miltä tuntuu olla kuollu."

"Hei älä viitti huutaa, mun pää on lasia."

"Ai mitä, et kuollu vai!"

"Hei lopeta!"

"MITÄ!"

"—"

"...hei, tuokaa harja ja rikkalapio."

JAAKKO JUNTILA

Päivi Hautalahti

Suuren seikkailun kilpailujoukkue? Ei, vaan Sanen mökkiseminaariporukka Hangasjärvellä.

järveen. Rannan kelossa lepäillyt palokärki karkaa äkäisesti valittaen järven yli. Eräs joukosta joutuu käymään suostuttelevan keskustelun sydänlihaksensa kanssa. Sydän antaa periksi ja jatkaa hakkaamista.

**Sunnuntai,
29. syyskuuta, klo 04.06.**

Mökin sisältä kuuluu omituinen kumu eikä loppua näy. Metsä ympärillä uinailee rauhallisena, se on totunut. Oksakaan ei liikahda. Vuosisatojen kuluessa suomalainen

Päivi Hautalahti

Hangasjärven sorsayhteisö joutuu pärjäämään ilman sanelaisia taas yhden talven yli...

Kyläkauppiaan kuulumisia

– pohjalaisia ja Kuuban matka

Päivi Hautalahti

Hangasjärven kyläkauppias Viljo Perälällä on kauppa-alan kokemusta takanaan tasan puoli vuosisataa. Muuramelaisessa kaupassa harjoittelijapoikana uransa aloittaneelle kauppiaskonkarille tulee tänä vuonna täyteen myös toinen rajapaalu, sillä päivälleen 2. joulukuuta hän on toiminut itsenäisenä kauppiana yhteensä 45 vuotta.

"Kaikki neljä lasta ovat jo maailmalla eikä heistä kukaan ala kauppatoimintaa jatkamaan", Perälä huokaa. Mutta hän lisää, että poika on kuitenkin nyt pyörittämässä kuorma-autoliikettä, jota Perälä itse on hoitanut ennen eläkkeelle jäämistään lähes yhtä kauan kuin kauppaakin.

Kyläkaupan pitäminen on sitovaa työtä, etenkin kun itse asuu samassa rakennuksessa, ja kun nykyään sunnuntaisinkin kaupan ovet ovat asiakkaille avoinna. Kauppiaan päivät koostuvat myyntityön ohella monenlaisista muista asioiden hoitamisista ja vaihtelevat keskenään paljonkin.

"Joskus päivä menee kokonaan kaupalla, joskus taas täytyy lähteä soranajoon. Ja sitten tietenkin Jyväskylään asioille tai Korpilahteen pankkiin", Perälä listaa päivien kulkua.

"Kyllähän sitä vähän ehtii lomaillakin, eli tehdä vähäisiä pikkureissuja ja olla mökillä Hangasjärvellä."

Kyläläiset yllättivät oman, tutun kauppiansa hänen täyttäessään 50 vuotta, kun hän sai heiltä lahjaksi matkan Kuubaan.

"Nahka siellä paloi aivan punaiseksi kahden viikon lomailun jälkeen. Mutta olihan siellä erilaista ja eksoottista."

"Ne aina tuloo ja menöö"

Miten pieneen kauppaan sitten nykypäivänä vielä riittää asiakkaita? Kanta-asiakkaat käyvät kyläkaupassa säännöllisesti ja ostavat sieltä yleensä kaikki ruokaostoksensa. Mutta on myös paljon sellaisia, jotka eivät oman kylän kaupassa juurikaan asioi, vaan käyttävät isompien paikkojen marketteja.

Kauppias Viljo Perälä palvelee Hangasjärven kyläkaupassa.

"Olutta, tupakkaa ja polttoainetta menee kyllä paljon. Ja kesäisin lapset tulevat mökkilöistä ostamaan karkkia ja jotain muuta pientä."

Kun koko kunnan väki lähes kaksinkertaistuu aina kesäaikaan mökkeilijöiden ja maalaistalojen kesäasukkaiden myötä, näkyy se tietenkin myös kaupan asiakasmäärässä.

"Kyllä siinä on huima ero kesällä ja talvella. Ja sitten käy tietenkin niitä matkailijoita, jotka on ajelemassa Suomen poikki. On täällä pohjalaisakin monesti ollut", Perälä muistelee.

"Ne aina tuloo ja menöö", hän naureskelee.

Kun tiskin takana on tuttu mies, voi kyläkaupassa käydä niinkin, että jutustellessa ostokset unohtuvat maksamatta kokonaan. Tai voi käydä niinkin päin, että maksu muistetaan, mutta ostokset jäävät tiskille.

"On kyllä joskus tosiaan niin käynyt, että ovelta vasta muistetaan, että maksupuoli unohtui", kauppias muistelee. Hän jatkaa kuitenkin, että pitkän työtaipaleen aikana on kyllä oppinut tuntemaan ihmiset niin hyvin, että luottamus säilyy kuitenkin, vaikka maksu meinaisikin vahingossa unohtua.

Mitään suurempia kommelluksia ei kauppiaan mieleen yhtäkkiä

muistu, vaikka epäilee niitäkin matkan varrella sattuneen.

"Mökillä täytyi kyllä kerran kutsua poliisit, kun naapuri raportoi ilotulitteiden käytöstä. Siellä puhuttiin venäjätä ja oltiin luotiliivit päällä, kun menttiin poliisien kanssa paikalle", Perälä kertoo.

Mistään vakavammasta ei tuolloin ollut kuitenkaan kyse, ainoastaan opiskelijaporukan railakkaasta viikonlopunvietosta.

Mutta mitä mieltä kauppias on sitten suomen opiskelijoista? Perälän kyläkauppa kun on mökkisemmalaisille tuttu avainten haku- ja palautuspaikkana. Ja yleensä viikonlopun ohjelmaan kuuluu myös lauantain päiväkävely kyläkaupalle pullojen täydennys- ja palautusreissulle. Ovatko semmalaiset siis osanneet käyttäytyä kiltisti?

"Piristävää porukkaa kaikki mökkiläiset ovat olleet. Kyllä ne tuo oman värinsä tähän työhön", kauppias kiittelee ja kyselee, milloin suomenlukijoita seuraavan kerran on Hangasjärvellä nähtävissä.

"Jaa että keväällä? Tervetuloa vaan. Silloin sitten nähdään!"

Kyläkauppias Viljo Perälä jo toivottelee semmalaiset tervetulleiksi seuraavalle mökkikeikalle.

PÄIVI HAUTALAHTI

Ravintola Vihreä Haltiatar

Kauppakatu 13, puh. 618235

*arkisin kello 11.00 – 14.00
monipuoliset edulliset lounaat
5 – 8 euroa*

*tule ja soita jukeboxia ilmaiseksi
pannaan vinyli vinkumaan*

Tervetuloa viihtymään

*avoinna ma – pe kello 11.00 – 02.00
la kello 15.00 – 02.00, su suljettu*

oikeudet muutoksiin pidetään

LAPUALLA TAPAHTUU 2003

16. – 18.5.

NUORI KULTTUURI 2003

– valtakunnallinen nuorison
musiikkitapahtuma

13.6. – 12.7.

“ARSENIKKIA JA VANHOJA PAUKKUJA”

Antti Tuurin kirjoittama, tositapahtumiin perustuva näytelmä, esittää
Lapuan Harrastajanäyttelijät

14.7.

LAPUAN PÄIVÄ

– perinteinen kotiseutujuhla

8. – 9.8.

VÄLIPUISTOROCK

8. – 10.8.

ETELÄPOHJALAISET SPELIT KANSANMUSIIKKIJUHLA

10.8.

SINFONIAORKESTERI VIVON KESÄKONSERTTI

19. – 21.10.

LAPUAN URKUFESTIVAALIT

Tiedustelut: Kaupungin kulttuuritoimisto
p. 06 – 4384 580 fax 06 – 4384 588
esa.sivonen@lapua.fi

tiedettä,
teknologiaa,
kulttuuria

atkmyynti@kampusdata.fi
kirjamyynti@kampusdata.fi

klemmaria
kynää,
paperia

Kauppakatu 9
p. 218 835 f. 611 143

Kampus
Data

kauppa keskellä kaupunkia!

Kampus
Kirja

Avarakatseinen paikallislehti
KALAJOEN *Seutu*

Puh. 08-460166, fax. 460543, aini.vihela@kalajonseutu.net, marjo.tanhuala@kalajonseutu.net

Ajatuksissasi

RUNOJA: SILKE JEDLICKA

*Seisot hiljaa
silmät kiinni*

hetkeksi vain

nyt se odottaa
tuossa.
ei se enää
mielenkiintoista ole
sen kanssa.
olihan se ihan hauskaa
mutta nyt se on
niin tavallinen

nukke, lelu,
jonkun kanssa leikin
öisin.

Paratuisi

Siellä, missä on
koti
siellä, missä on
rauhallista ja
lämmintä

siellä, missä voin
hengittää.

Juhannusleikki

Yön lauluja kuulluu
kaukaa
Yön ääntejä kaikialta
Teltasta vain ähkäisyä
Soitan.
Hiljaista on.

*Et tunne mitään
unelmiesi tiellä.*

Hyvä tuoksu

ruusuja
tuoretta leipää
metsää
heinää

naimisissa olevia
miehiä

Ikävää

Ei mitään ruokaa
sieltä saa
ei edes palaakaan
Paljon verta valuu
taisteluissa
ja palaverissa
keskustellaan
taas kerran asiasta.

Kosketusta

Unelmoin.
Öisin kanssasi.
Tuntuu niin hyvältä.

Kuin tähti

Hämärässä yössä
istuin kuin kivi
merenpohjalla, vaiti,
miettien
elämämme todellista
tarkoitusta
kun tuli viesti
'Oon yökyöpelii...'
(ymmärsitkö?)

Ilma

Sä et katso
et edes kuuntele
etkä puhu
elät vain vieressäni

oltiin ystäviä.

SANELAISTEN SUOSIOSSA TOP 5

KOONNUT: LEENA MÄYRY

Suomen turhin julkkis

1. Jasmin Mäntylä
2. Maria Lund
3. Jutta Virtanen
(Suuri seikkailu 2001)
4. Linda Lampenius
5. Joonas Hytönen

Paras teemaku

1. Earl grey
2. Sitruuna
3. Vanilja
4. Tiikerin päiväuni
5. Keisarin morsian

Lempi- kuukaudesi

1. Joulukuu
2. Heinäkuu
3. Syyskuu
4. Kesäkuu
5. Elokuu

Paras suomalainen bändi

1. Zen Cafe
2. CMX
3. Apulanta
4. Ultra Bra
5. YUP

Lempiviikon- päiväsi

1. Perjantai
2. Lauantai
3. Torstai
4. Sunnuntai
5. Maanantai

Parasta ruokaa Ilokivessä

1. Perunakuorukat
2. Porsaanleike ja
sinappikastike
3. Gratinoidut
tonnikalakääröt
4. Paella
5. Broilerleike